

การควบคุมกลยุทธ์การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สาม

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การควบคุมกลยุทธ์การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก^๑

รับทราบ มติการประชุมสมัชชาอนามัยโลกครั้งที่ ๖๓ พ.ศ.๒๕๕๓ ที่ให้แต่ละประเทศปรับปรุง หลักเกณฑ์สากลว่าด้วยการตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นกฎหมาย

รับทราบ ถึงข้อมูลที่ยืนยันได้ว่าการทำการตลาดของอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กที่รุนแรงขึ้น มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น และมีข้อมูลยืนยันถึงอุปสรรคการทำการตลาดในลักษณะที่ ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์สากลว่าด้วยการตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าวอย่าง แพร่หลาย

กังวล ว่าอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แต่เพียงอย่างเดียวอย่างน้อย ๖ เดือน ในประเทศไทยต่ำจนน่า กังวลเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ๑๐๙ ประเทศ ประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๑๐๕

รับทราบ ว่าผลกระทบของการทำการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เป็นอุปสรรคต่อการ ปกป้องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งเป็นเป้าหมายขององค์การอนามัยโลก องค์การยูนิเซฟ และรัฐบาลไทย

ตระหนัก ว่ากลยุทธ์การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการโน้มน้าว ให้เกิดการใช้นมผสม รวมทั้งผลกระทบที่ตามมาต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ระบบเศรษฐกิจและระบบบริการ สาธารณสุข

กังวล ว่าหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่มีบังคับและไม่บังคับโทษหากฝ่าฝืน ยังไม่พอเพียงในการควบคุมกลยุทธ์ การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และยังไม่ครอบคลุมการทำการตลาดในรูปแบบใหม่ ๆ

กังวล ถึงแนวโน้มความรุนแรงจากผลกระทบของการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ต่อการ เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ลดลง หากไม่มีกลไกใดมาควบคุมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กอย่างมี ประสิทธิภาพ

รับทราบ ถึงผลการศึกษาว่าประเทศที่มีระบบการควบคุมกลยุทธ์การตลาดอาหารสำหรับทารกและ เด็กเล็กในลักษณะที่เป็นกฎหมาย มีแนวโน้มที่จะมีอุบัติการณ์ของการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์สากลว่าด้วย การตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ต่ำกว่า และอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงกว่า ประเทศที่มีกลไกการควบคุมตามความสมัครใจ

ตระหนัก ว่าการดำเนินการแก้ไขปัญหากฎกลยุทธ์การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กนั้น มี ข้อจำกัดด้านการบังคับใช้ เนื้อหา และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการ แบบบูรณาการได้ ขาดกลไกหรือระบบที่ชัดเจนในการพัฒนาการดำเนินงาน องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และ ศักยภาพของบุคลากร และขาดข้อมูลที่แสดงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินงาน

^๑เอกสาร สมัชชาสุขภาพ ๓ / หลัก ๒

ตระหนัก ว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นการจัดการแบบบูรณาการ โปร่งใสและเป็นไปเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณะเป็นสำคัญ เช่น การพัฒนาหลักจัดการ การออกกฎระเบียบควบคุมที่มีประสิทธิภาพ การรณรงค์และสร้างความตระหนักในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และลดพฤติกรรมเลี้ยงลูกด้วยนมผสม การจัดสภาวะแวดล้อมให้เอื้อต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในสถานประกอบกิจการ เป็นต้น รวมถึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายในการสร้างความมั่นคงให้กับอนาคตของสังคม

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ นำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๓ เรื่อง การควบคุมกลยุทธ์การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๑ ให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก

๑.๑.๑ ดำเนินการควบคุมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยใช้พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นเครื่องมือและสร้างการมีส่วนร่วมที่นำไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการให้ความรู้ การสร้างกระแสและการเฝ้าระวังการตลาดจากภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๑.๑.๒ พัฒนาและผลักดันร่างพระราชบัญญัติการตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยจัดให้มีกลไกดำเนินการ และใช้หลักเกณฑ์ว่าด้วยการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๕๑^๒ เป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานขั้นต่ำ ภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวให้มีการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยพิจารณาทุนการดำเนินงานจากเงินภาษีการนำเข้าหรือรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นมผสมจากต่างประเทศในลักษณะเดียวกับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นแบบอย่างความสำเร็จของไทยและเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ

๑.๑.๓ พัฒนากลไกการปฏิบัติ ระบบการติดตามประเมินผล และระบบรายงานผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งระดับท้องถิ่น จังหวัด ประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ

๑.๒ ให้กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับสำนักนายกรัฐมนตรี กรมบัญชีกลาง และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ในการขยายสิทธิการลาคลอด และพิจารณาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการลาคลอดให้เป็น ๑๘๐ วัน รวมถึงการได้รับค่าจ้างระหว่างลา ในกรณีที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และให้จัดมาตรการหรือสวัสดิการในการส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แก่สตรีที่คลอดบุตรและอยู่ระหว่างการให้นมบุตรในสถานประกอบกิจการและสถานที่ทำงาน รวมทั้งพิจารณามาตรการการลดหย่อนภาษี และการประกาศเกียรติคุณให้แก่สถานประกอบกิจการที่เป็นแบบอย่างของการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

^๒ เอกสาร สมัชชาสุขภาพ๓/หลัก๒/ผนวก๑

๒. สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จะให้ความร่วมมือในการสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติการตลาดอาหารทารกและเด็กเล็กพ.ศ. และส่งเสริมจิตสำนึกแก่สังคมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่งเสริมขยายสิทธิการตลาดลดบุตรของพนักงานหญิงในสถานประกอบการโดยความสมัครใจ พัฒนาระบบการติดตามเฝ้าระวังการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เช่น สถาบันการศึกษาทุกระดับ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เครือข่ายโภชนาการสมวัย มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพด้านสุขภาพ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมโฆษณาธุรกิจแห่งประเทศไทย และสมาคมผู้ผลิตอาหารทารกและเด็กเล็ก เป็นต้น

๓. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๕